

Läkare mot kärnvapen

Utgiven av: Svenska läkare mot kärnvapen i samarbete med:

Nr 112 MARS 2008

Danska läkare mot kärnvapen • Forskare och ingenjörer mot kärnvapen • Svenska tandläkare mot kärnvapen

Nytt besök av SLMK i Iran

Läs på sidorna 8-11

Summary in English

A time for change – these words have been repeated numerous times by US presidential candidates during the ongoing campaign. But does *change* include nuclear weapons policy? For an answer read Claes Andreasson's article in this number of LMK. Claes' conclusion is that if the time has come for a change in nuclear weapons policy, then it is a very cautious change. In his article Claes presents a survey of statements on nukes made by some of the candidates, statements which reveal that they prefer this to be a non-question. Some even have argued that it would be unwise for a president to make explicit statements on what he or she would decide on in a hypothetical situation.

During the last year SLMK delegates have visited Iran on several

occasions. In this number there is a report from a visit by former SLMK chairman Gösta Arturson and SLMK member Erland Richardson. They took part in two conferences about the victims of the Iraqi gas attacks during the Iran – Irak war in the 1980-ies. Some of those most badly hurt by the gas were treated at the burns unit of Uppsala University Hospital, headed at that time by professor Arturson.

In the previous number of LMK we wrote about *Mayors for Peace*. This time we present an example of what engaged individuals can achieve: a Swedish GP, Margaretha Löf-Johanson, managed, by presenting some basic facts about nukes, to convince the local politicians of her own town to join *Mayors for Peace*.

Finally, Gunnar Westberg presents two important books. The first one is *The psychology of nuclear proliferation. Identity, emotions, and foreign policy* by Jacques Hymans. The author compares two nuclear weapon states, India and France, with two nations which have abstained from nukes, Australia and Argentine. The second book is a doctoral thesis, *The prospects of security cooperation: A matter of relative gains or recognition? India and nuclear weapons control* by Ulrika Möller. The author presents the results of her research on the politics behind India's decision to construct a nuclear bomb.

JAN LARSSON, ULF KÖNIG

DLMK/SLMK – presentation

Läkare mot kärnvapen är en kvartalstidskrift som ges ut av föreningen **Svenska läkare mot kärnvapen (SLMK)** och **Danske læger mod kernevåben (DLMK)**. SLMK har ca 5000 läkare, medicinstudenter och stödpersoner som medlemmar; DLMKs medlemsantal är ca 350. Föreningarna är de svenska och danska grenarna av **International Physicians for the Prevention of Nuclear War (IPPNW)** med ca 150 000 läkare i ca 50 länder som medlemmar. SLMK, DLMK och IPPNW är politiskt och religiöst obundna organisationer med målet att avskaffa kärnvapnen genom att sprida saklig information om kärnvapnens medicinska effekter. IPPNW har huvudkontor i Boston och leds av två ordföranden ("co-presidents").

Författaranvisningar

Redaktionen välkomnar manuskript som behandlar SLMKs/DLMKs arbetsområde. Bidragen tas helst emot via e-post, som bifogat Worddokument. Det går även bra att skicka texten på diskett/cd. Bifoga gärna foton, allrahelst digitala bilder med hög upplösning. Papperskopior går också bra. Fäst inga gem på foton och skriv inget på dem, ej heller på baksidan – sätt istället en nummeretikett på baksidan och bifoga bildtext separat. Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera och korta bidragen. Tiden från manusstopp till postdistribution har kortats till en månad för att tidningens innehåll ska bli färskare. Detta kräver att **tidpunkten för manusstopp iakttas strikt**.

Från redaktörerna

Omslagsbilden visar blå moskén i Isfahan, där en konferens om gas-skadade iranier hölls i höstas. Två SLMK-medlemmar deltog. Läs Erland Richardsons reportage på sidan 8.

Foto: Erland Richardson

Utgivningsplan

Nr	Manusstopp	Distribution
113	1/5 -08	juni
114	1/9 -08	oktober
115	1/12 -08	januari
116	1/2 -09	mars

Svenska Läkare mot Kärnvapen

Informationsblad nr 112, mars 2008
ISSN: 1400-2256 Upplaga: ca 6 000 ex

Ansvarig utgivare:

Jan Larsson
Linnégatan 2 H
753 32 UPPSALA
Tel 018-14 62 12
E-post: jan.larsson@slmk.org

Red för detta nr:

Jan Larsson och
Ulf König

Tryckeri:

Perstorps Tryckeri AB
Perstorp

Grafisk red. & formgivn:

Gösta Mårtensson
Mossvägen 20
284 34 Perstorp
Tel: 0435-356 45
E-post: info@pptryck.se

Manusstopp för nästa nr (113): 1 maj, 2008

Manus till nästa nr skickas till: Jan Larsson (adress ovan)

Prenumerationsärenden handläggs av kansliet i Perstorp, adr se sid 3.

Tryckt på miljögodkänt papper.

**AKTUELLA
SLMK-ADRESSER M M**

SLMKs ordförande

Frida Sundberg
Norra Ågatan 5B
416 49 Göteborg
Tel 031-700 88 08
E-post:
frida.sundberg@slmk.org

Kanslichef

Klas Lundius
Håkantorpsmälla
284 91 Perstorp
Tel: 0435-351 58
Fax: 0435-353 27
Mobiltel: 070-520 83 58
E-post:
klas.lundius@slmk.org

Medlemsreg o bokföring

Margareta Gustafsson
Tel: 0435-351 58
Fax: 0435-353 27
E-post:
margareta.gustafsson@slmk.org

Kansli för

Stockholmsregionen

Annika Rådberg
Svenska Läkarförbundet
(Villagatan 5), Box 5610
114 86 Stockholm
Tel: 08-790 33 05
E-post: annika.radberg@slf.se

**Läkarfonden för
Förebyggande av
Kärnvapenkrig**

Postgiro: 90 10 90 – 1
Bankgiro: 901 – 0901

Medlemsavgift 2008:

290 kr resp 100 kr (stud),
sätts in på pg 90 10 90 – 1
eller bg 901 – 0901
Prenumeration på "Läkare
mot kärnvapen" ingår.

SLMKs hemsida:

www.slmk.org

IPPNW:s hemsida:

www.ippnw.org

* * *

Landsnummer – telefon:

Sverige: 0046 -
Danmark: 0045 -

**AKTUELLA
DLMK-ADRESSER:**

Se sid 18

INNEHÅLL NR 112

Har vi passerat "The Point of no Return"?	4
Ledare	
Placeras våra pensionspengar i kärnvapenindustrin?	5
Bokrecension: Att anskaffa eller inte anskaffa kärnvapen: Vad avgör frågan?	6
Gösta Arturson tillbaka i Iran	8
MITTUPPSLAGET	
Bilder från Gösta Artursons och Erland Richardsons besök i Iran i oktober 2007	10
En försiktig förändring	12
USAs presidentkandidaters inställning till kärnvapen	14
Mörbylånga kommun ansluten till Mayors for Peace	15
Internationell utblick	16
Vårmöte i Stockholm	18
SLMK planerar en annonskampanj	18
DLMK:s bestyrelse	18
SLMK:s styrelse 2007-2008	19
Ny film Kärnvapen och människans framtid	20

Har vi passerat *The Point of no Return*?

Kärnvapen har kommit att bli en etablerad del av vår värld. Under mer än sextio år har de varit det yttersta hotet och den mest imponerande maktsymbolen. För en del människor har de till och med kommit att symbolisera trygghet. Men, kanske vis av erfarenheten, har ingen hitintills riktigt argumenterat offentligt för deras praktiska användbarhet. Det har funnits situationer då vi som mänsklighet stått vid randen av utplåning medelst kärnvapen, men det har oftast (med några undantag) inte varit offentligt förrän i efterhand. Få har öppet vågat stå för detta handlingsalternativ.

På senare tid har det märkligt nog blivit rumsrent att diskutera kärnvapen användning som ett genomförbart alternativ. Fem fd överbefälhavare i Nato kom med analysen att det är rimligt att Nato ska kunna använda kärnvapen även i förebyggande attacker för att hävda sina intressen. Liknande tongångar har hörts från den ryske generalstabschefen. Frankrike har meddelat att man kan tänka sig att använda kärnvapen mot länder som stöder terroristattacker mot franska intressen.

I den svenska debatten framförs ett framtida medlemskap i Nato som ett alltmer realistiskt alternativ. Nato av idag bygger sin trygghetsbild på att man har kärnvapen, som man tydligt uttalar att man kan tänka sig att använda vid behov. Vidden av detta är det få som törs eller orkar inse i den svenska debatten. Går vi in i Nato innan alliansen avskaffat sina kärnvapen så har vi kanske därigenom passerat en mental gränslinje och inte längre vågar tro på en kärnvapenfri värld.

I riksdagens utrikespolitiska debatt i februari 2008 påpekade utrikesminister Carl Bildt att kärnvapen är

det största hotet mot mänskligheten, men samtidigt var hans praktiska plan för att lösa detta problem märkligt tunn. Uppenbarligen anslöt han sig till den s.k. icke-spridningslinjen vilket innebär att vi lägger oss platt för de existerande kärnvapenstaternas taktik att underminera icke-spridningsavtalets sjätte artikel (i vilken kärnvapenländerna förbundit sig att avskaffa sina kärnvapen) genom att enbart peka på riskerna med spridning av kärnvapen.

Det är i bästa fall denna icke-spridningslinje och i värsta fall den "användarvänliga" argumentationen vi sanktionerar om vi förblir tysta. Som tur är hörs röster från de mest skilda håll som pekar på vansinnet i denna dödsdans: Kissinger med flera i Wall Street Journal (två gånger om!), den brittiska utrikesministern Margaret Beckett, gräsrotter från hela världen, men även förre påven, iranska mullor och (enligt P Gudmundsson, ledarskriften på SvD) till och med Stalin. Viljan till överlevnad är en instinkt vi bör vara rädda om. Den har hjälpt oss förr i till synes desolata lägen. Så varför inte även nu?

I samma debatt presenterade socialdemokraterna ett nedrustningsprogram som var mer ambitiöst och imponerande konkret. Frågan är hur starkt det är kopplat till verklig politisk vilja, i synnerhet när det kommer till politiskt kompromissande. Den senaste socialdemokratiska regeringen utmärkte sig inte särskilt mycket för någon framsynt kärnvapenedrustningspolitik. Bl a var man ytterligt flat mot de brittiska partikamraterna som med Tony Blair i spetsen fattade beslutet att investera miljardbelopp i modernisering av Storbritanniens kärn-

vapensystem. Vidare avstod Sverige från möjligheten att redan i förra förhandlingsrundan för icke-spridningsavtalet lyfta fram frågan om ett internationellt förbud mot kärnvapen. Slutligen, på europainivå teg man still med hänvisning till den gemensamma europeiska säkerhetspolitiken och inte ens på det lokala kommunalpolitiska planet törs man agera – t.ex. genom att ansluta sig till det internationella borgmästarnätverket mot kärnvapen!

Den dagen då vi slutar tro att kärnvapen går att avskaffa är den dag då vi övergår till att planera för global terminalvård. Med Carl Bildts argumentation är vi redan där. För så länge någon har kärnvapen kommer andra också att vilja ha dem. Så länge kärnvapen finns kvar är risken stor att de kommer till användning – avsiktligt eller oavsiktligt. Och när kärnvapen kommer till användning, storskaligt eller i begränsad omfattning, kommer konsekvenserna att vara förskräckliga.

Dessbättre är kärnvapen ett problem som vi som mänsklighet, med god vilja och en massiv arbetsinsats, har möjlighet att lösa. Det är en "världslig sak". Det är nog inte enkelt, men det går. Det första och helt avgörande steget är att nå den kritiska viljan. Sedan behövs tekniker, jurister, diplomater och allsköns andra specialister. Men till det första steget behövs du, jag, din granne och alla andra – om inte annat så för att skapa politiskt tryck och tillföra nödvändiga ekonomiska resurser, t ex för att skapa ett kansli för dem som arbetar med icke-spridningsavtalet. Och det behövs att några stater beslutar sig för att gå före i arbetet för ett internationellt förbud mot kärnvapen. Varför inte Sverige?

Frida Sundberg

Placeras våra pensionspengar i kärnvapenindustrin?

I ett stort uppslag i Dagens Industri från i höstas med rubriken "De har kärnvapen i portföljen" beskriver man hur försäkringsbolagen jagar kunder med honnörsord som etik och förtroende, samtidigt som pensionsbolagen Alecta, Skandia Liv, Länsförsäkringar Liv och SEB Trygg Liv placerar i företag som tillverkar kärnvapen och klusterbomber.

Vi har från SLMK:s sida börjat följa upp huruvida dessa företag gjort någon förändring sedan artikeln publicerades. Om man inte gjort det vill vi förklara varför kärnvapnen måste ses som en särskild kategori vapen som våra pensionspengar inte skall investeras i. Ej att jämföras med tobak och minor.

Det är uppenbart att vissa tycker att det är svårt att både ta ansvar för att avkastningen blir hög och följa etiska regler. Vi ser det som stötande att vissa bolag filtrerar bort aktier i bolag som tillverkar minor eller tobak men tillåter kärnvapen. Andra lägger ihop kärnvapen och klusterbomber.

Vissa bolag har en "positiv screening" och filtrerar fram bolag som följer alla internationella avtal som Sverige skrivit på. Då kan man sortera bort bolag som t.ex. arbetar med minor.

Tyvär finns det inget avtal som förbjuder kärnvapen även om vi arbetar för att det skall bli så. Å andra sidan är ju användning och hot om användning av kärnvapen folkrättsligt förbjudet enligt Internationella domstolens utslag i Haag 1996. Dessutom finns ju Ickespridningsavtalet.

Tredje AP-fonden utesluter, enligt Dagens Industri, "bolag som producerar vapen som vid normal användning bryter mot folkrätten eller icke spridningsavtalet." Fonden lyckas hålla portföljen "ren" från kärnvapen.

Även sjunde AP-fonden, som förvaltar de PPM-fonder där vi inte själva gjort ett aktivt val, verkar kunna hålla "rent" från kärnvapen.

Vi har varit i kontakt med Alecta som har huvuddelen av tjänstepensionsmarknaden. Man har idag inget som direkt hindrar investeringar i kärnvapenrelaterade aktier men man arbetar på en placeringspolicy som är prioriterad men ännu inte färdig. Vi kommer att följa upp detta.

Vid vår kontakt med Skandia Liv hävdar aktiechefen att hon mycket väl kom ihåg artikeln i DI och att man då gjorde en undersökning och fann att uppgifterna beträffande deras innehav var felaktiga. (De avsåg läget 1 jan 2007) Å andra sidan har Skandia Liv uppenbarligen inget förbud mot investeringar i aktier med koppling till vapenindustrin förutom mot klusterbomber och landminor. Skandia Liv investerar i Skandias fonder och vi fortsätter undersökningarna där.

Länsförsäkringar Liv hävdar att man endast placerar i indexfonder som har en mycket låg avgift. Man menar att man då inte kan ta ansvar för vilka aktier som ingår i indexet och hänvisar till indexleverantörerna för att få bort intresset för fonder med anknytning till kärnvapen. På deras hemsida kan man läsa: "Länsförsäkringar investerar företrädesvis i sådana företag som följer de internationella konventioner och överenskommelser som Sverige ingått.". Även här missar man tydligen kärnvapen.

SEB Trygg Liv Gamla pekas även ut med innehav i aktier med anknytning till kärnvapen.

De verkar endast ha ett förbud mot investeringar i tobak. Vid min kontakt utlovar man en översyn när det gäller detta och vi kommer att följa upp det under året.

Sammanfattningsvis kan man konstatera att bolagen uppmärksammats på problemen. En del hanterar detta bra även om deras förutsättningar är något olika. Andra kommer att vidta åtgärder och de vet nu även att SLMK kommer att följa upp frågan. Vi hoppas kunna fortsätta att redovisa vad som händer i kommande nummer av LMK.

Även i Danmark placerar man pensionspengar i kärnvapenindustrin och där tycker förvaltarna att det är OK.

Just nu fick vi en artikel ur danska *Information* som visar att ATP pengarna i Danmark investeras i bl.a. kärnvapenindustrin.

"Danmark har tiltrådt ikke-spretningsaftalen omkring atomvåben, så det betyder, at man accepterer, at visse lande har atomvåben. Derfor har vi valgt ikke at fravælge investeringer i atomvåben", siger Claus Wiinblad.

När ickespridningsavtalet började gälla 1970 stod det helt klart att de fem länder som då hade kärnvapen skulle avrusta dem. (Art 6). De fem kärnvapenländerna har en juridisk förpliktelse att avrusta enligt Internationella Domstolen.

Claus Wiinblad fortsätter:

"Vi har den holdning, at så længe vi har et militær og er medlem af NATO, så screener vi ikke for våben."

Jag hoppas att vår danska systerförening, DLMK, följer upp detta.

Klas Lundius

Ett stort tack!

Ett stort tack till alla er som stödjer SLMK genom att spara i Humanfonden. Genom er generositet har SLMK fått ett ekonomiskt tillskott på 550 000 kronor. Detta bidrag är mycket viktigt för att vi ska kunna fortsätta vårt arbete för en kärnvapenfri värld. Under våren 2008 gör vi en stor satsning på att förnya vårt undervisningsmaterial *Lär om kärnvapen*. Det är ett exempel på den sorts arbete som inte skulle kunna genomföras utan ert ekonomiska stöd.

Frida Sundberg
Ordförande SLMK

Bokrecension

Att anskaffa eller inte anskaffa kärnvapen: Vad avgör frågan?

Hymans, Jacques E.C.:

The psychology of nuclear proliferation. Identity, emotions, and Foreign policy.
Cambridge Univ. Press 2006, 273 sidor.

Möller, Ulrika:

The prospects of security cooperation: A matter of relative gains or recognition? India and nuclear weapons control.
Avhandling vid Statsvetenskapliga institutionen, Göteborgs Universitet, 2007. 263 sidor

Många böcker och artiklar diskuterar hur olika länder fattat beslutet att utveckla kärnvapen. De flesta studier behandlar dock främst de tekniska faktorerna och tycks utgå från att kärnvapnens attraktionskraft är så stor att kan man bygga atombomber så gör man det. Så är nu inte fallet. Mer än 40 länder har resurser och teknisk kapacitet att bygga en kärnvapenstyrka, fyra har haft kärnvapen men avskaffat dem och färre än tio har atomvapen kvar. Varför är det så?

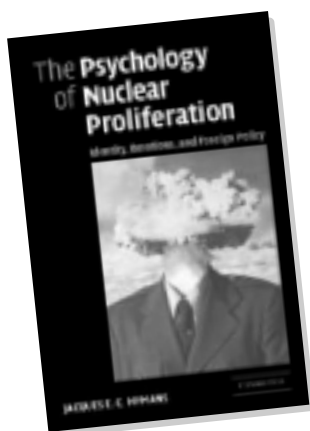
Jacques Hymans jämför två länder som skaffat kärnvapen, Indien och Frankrike, med två länder som avstått, Australien och Argentina. Han försöker i sin studie visa att besluten i hög grad fattas av de individuella ledarna själva, och deras beslut baseras sig på deras föreställning om "den nationella identiteten". Detta är ett komplext begrepp, svårt att kategorisera i en övertygande terminologi. För Hymans är begreppet *Oppositional nationalist* centralt men inte helt tyd-

ligt. Ledare som hyser föreställningar om att den egna nationen är minst lika framstående som sina rivaler men ständigt hotade av dessa, hör till denna grupp. Stolthet och fruktan dominerar dessa ledares uttalanden beträffande förhållandet till omvärlden och motiverar deras handlingar.

Denna karakteristik stämmer bra på **Indien**, menar Hymans. Under decennier hade Indien förmågan att utveckla kärnvapen och demonstrerade detta med sina "fredliga kärnvapenprov" 1974, men avstod därefter från att utveckla en kärnvapenarsenal. Ledarna hade en "nationell självbild" av Indien som en stormakt, men som sådan skulle Indien visa moralisk storhet, inte vapenmakt. Denna självbild delades inte av det hindunationalistiska partiet, BJP, som kom till makten 1998. Dess ledare talade om nationell stolthet, territoriell medvetenhet och om den yttre faran. Militär styrka förefaller mest vara ett medel för självhävdelse i de tal som premiärminister Vajpayee höll efter kärnvapen-

proven, medan hotet från Pakistan snarare var en förevändning än ett skäl.

Argentina är ett intressant studieobjekt. Redan 1961 hade landet teknisk förmåga att utveckla kärnvapen. Självbildningen var att Argentina var den regionala stormakten, som inte behövde underkasta sig de villkor som ett medlemskap i NPT skulle innebära. Påtryckningar från USA stärkte den nationella självhävdelsen och USA:s försök att hindra Argentina från att utveckla ett eget nukleärt program ledde till att landet satsade på anrikning av uran, trots att detta saknade ekonomisk rimlighet (likheten med Irans situation idag är slående). När sedan Brasilien med hjälp från Tyskland startade ett nukleärt program, och USA kraftfullt motarbetade detta, blev följden till slut att Argentina och Brasilien kom att uppfatta USA som den huvudsakliga motståndaren. Brasilien och Argentina fann skäl till samarbete i stället för militär

och framför allt nukleär konfrontation och skrev under Tlatelolco-överenskommelsen som gjorde Latinamerika till en kärnvapenfri zon.

Australien borde inte behöva oroa sig för sin nationella säkerhet, med tanke på landets geografiska belägenhet. Under 1950- och 1960-talet fanns dock en oro för det kommunistiska hotet från norr. Premiärminister John Gorton uppvisade symtomen på att vara "oppositional nationalist" och ville att Australien skulle utveckla kärnvapen. Under sjuttioalet kom Laborregeringen att betona att Australien knappast hade resurser att bygga en trovärdig kärnvapenstyrka och oron för en kärnvapenbestyckad "gul fara" blev med tiden allt mindre rimlig. De franska kärnvapentesterna stärkte i hög grad opinionen mot kärnvapen. Canberra-kommissionen visade i sin rapport 1996 hur och varför alla kärnvapnen måste avskaffas. Även den nyligen avgångna högerbetonade Howardregeringen accepterade att Australien inte var betjänt av kärnvapen.

Frankrike och kärnvapnen. Jag hade trott att Frankrikes självbild som en ärofull stormakt var en tillräcklig förklaring. Men nej. I stället var det premiärminister Pierre Mendés-France som kombinerade denna nationalistiska självbild med fruktan för Tyskland. Det oklart om han verkligen fruktade en

pånyttfödd tysk militarism, som knappast var överhängande när Mendés-France den 26 december 1954 beslöt att bygga en fransk kärnvapenstyrka. Kanske var det snarare ett behov av att "inte bli betraktade som jämställda med Tyskland", vilket vore nesligt för den franska självbilden.

Det är i Hymans' framställning anmärkningsvärt vilken stor betydelse de enskilda politikernas föreställningar har, föreställningar om nationens självbild och om innebörden av motsättningarna mot grannstater och konkurrenter. Det framgår också att argument om kärnvapnens särställning, om förgiftningen genom kärnvapentesterna, om inverkan på arvsmassan och om andra orsaker till att kärnvapen är värre än några andra vapen, att alla dessa argument i varierande grad påverkade besluten beträffande kärnvapen, tydligast i Australien.

Jacques Hymans vill undersöka betydelsen av nationens självbild och bilden av förhållandet till "konkurrenter" för beslutet om att utveckla eller inte utveckla kärnvapen. **Ulrika Möller** har varit begränsad av kraven på en akademisk doktorsavhandling, där man först och främst skall visa upp att man behärskar området och dess begreppsapparat. Hon räknar, liksom Hymans, nationens självbild som en viktig faktor, men analyserar framför allt hur de olika politikerna förväntar sig att deras beslut skall påverka omvärldens syn. Hon gör en grundlig genomgång av de olika skolor inom statsvetenskapen som är relevanta för hennes diskussion. Det medför också att diskussionen blir omfattande och hon väljer därför att enbart analysera Indien. Hon vill framför allt jämföra hur de indiska ledarna bedömt den trygghet som internationellt samarbete – särskilt deltagandet i NPT och stödet till det generella provstoppavtalet – kan ge jämfört med konsekvenserna av ett kärnvapeninnehav.

Indiens kärnvapenprov förefaller ha lett till att de indiska ledarna nu uppfattar att Indiens ställning internationellt har stärkts. President Clinton besökte landet efter kärnvapentesterna, och diskussionerna mellan USA och Indien har aldrig varit mer intensiva, kanske inte heller mer positiva. Möller beskriver hur självbilden av Indien som en moralisk stormakt dominerade under Nehrus tid. Senare har självbilden genomgått en period då man sett sig som åsidosatta av den internationella opinionen. Nu föreligger en splittrad bild då man står i rampljuset men samtidigt försöker att inte underkasta sig USA:s krav.

Indiens militära säkerhet försämrades i och med att man anskaffade kärnvapen genom att Pakistan också etablerade sig som en kärnvapenstat. Ett krig som var nära att bli ett kärnvapenkrig utspelades i Kargil 1999. Detta ökade i Indien fruktan och upplevelsen av hot och därigenom ökade behovet av kärnvapen.

Analyserna i dessa böcker stärker uppfattningen att militära skäl, alltså förmågan att avskräcka från anfall och förmågan att stå emot krav från andra länder, inte är avgörande när länder beslutar sig för att skaffa eller inte skaffa kärnvapen. Självbilden, hur landet ser sig självt och hur man tror att andra länder ser på landet, är viktigare.

Men varför behåller kärnvapenländerna sina kärnvapen? Är också här självbilden den viktigaste faktorn? I så fall, hur kan man få medborgarna i ett kärnvapenland att bli stolta, känna sin internationella status förbättrad, över ett beslut om att avskaffa kärnvapnen? Eller har kärnvapeninnehavet gjort det nödvändigt att skapa en yttre hotbild som blir så stark att man måste behålla kärnvapenstyrkan?

Gunnar Westberg

Gösta Arturson tillbaka i Iran

Om ett besök i Isfahan och Teheran

I samband med kriget mellan Iran och Irak på 1980-talet användes stridsgas av Saddam Hussein vid anfall mot mål i västra Iran. Några av de svårast skadade behandlades på brännskadeavdelningen vid Akademiska sjukhuset i Uppsala. Medicinskt ansvarig var professor Gösta Arturson, tidigare ordförande i SLMK. Han har sedan dess upprätthållit kontakten med iranierna och fick förra året en inbjudan att besöka landet. I slutet av oktober reste professor Artursson och jag, Erland Richardson, för att delta i två konferenser. Den ena handlade om olika aspekter av gaskrig och den andra om hur Iran har tagit hand om sina skadade från kriget mot Irak.

Vår värd i Iran var dr Shahriar Khateri som är chef för den internationella sektionen av Society for Chemical Weapons Victims Support, SCWVS. Efter en första övernattnings i Teheran gick färden vidare med flyg över ett torrt ökenlandskap till Isfahan. Där anordnade SCWVS ett möte med såväl vetenskapligt som socialt innehåll. Man hade hyrt ett stort lyxhotell där man i två omgångar inkvarterade sammanlagt 300 gasskadade patienter med familjer samt ett stort antal iranska läkare och forskare.

Syftet var att sammanföra gasskadade patienter med Irans främsta experter på området. Dels för att de skulle kunna erbjudas adekvat behandling men också för att uppmärksamma den skadades familj. De gasskadade har genom sitt handikapp i många fall tvingats sluta arbeta, med stora ekonomiska konsekvenser för hela familjen. Under några dagar fick de drabbade familjerna

umgås med andra familjer i samma be-lägenhet och bli intervjuade om sin situation. Uppenbarligen var detta avbrott i vardagslivet mycket uppskattat.

Under två dagar följde vi undersökningarna av patienterna och fick inblick i den forskning som bedrevs. Det vanligaste var skador på lungor, ögon, hud och slemhinnor, typiska seneffekter av senapsgas. Lungska-dorna var det svåraste problemet. Många var lunginvalida till följd av en oblitererande bronkiolit och hade besvärlig hosta, en del var syrgasbe-roende. Andra frekventa skador vi mötte var stämbandsskador med kraf-tig röststörning samt keratiter som ofta kräv hornhinnetransplantation.

Ett ambitiöst socialmedicinskt forskningsprogram bedrevs där patienter och anhöriga frågades ut om hur livs-kvaliteten påverkats. Man frågade också om det sexuella samlivet. I anslutning till dessa undersökningar såg vi något som överraskade oss, nämligen en kvinna (troligen hustru till en av de gasskadade) som satt och ammade sitt spädbarn. En öppenhet som vi inte väntat oss i det moraliskt strikta Iran!

Det var intressant att se hur patienterna och deras familjer bemöttes av läkarna och assistenterna. Det var speciellt att alla inkvarterats på samma hotell, dessutom ett av Irans flottaste! Patienter med anhöriga kunde verkligen känna sig betydelsefulla. Patienterna bemöttes med påfallande stor respekt av läkarna. Det kändes som ett jämlikt och respektfullt möte där läkarna utgjordes av Irans främsta specialister medan de flesta gasskada-de var soldater och landsbygdsbor

med låg socioekonomisk status. Jag har inte sett något som skulle kunna liknas vid detta i Sverige. Kanske har vi något att lära här.

Omvärlden har till stor del negligerat det lidande som Iran åsamkats av Saddam Husseins gaskrig, med ett stort antal skadade och döda. Upp-gifter som jag såg var femtio tusen döda och lika många med medelsvåra eller svåra gasskador. Den första attacken genomfördes 1984 mot Sardash, vilket var första gången någonsin som en stad utsatts för stridsgas. Men få har hört talas om Sardash, vilket iranierna är bittra över. Skillnaden mot hur Hiroshimaoffren uppmärksammats i världen är påfallande.

Isfahan är en miljonstad men ändå greppbar. I staden lever flera etniska och religiösa minoriteter i sina egna kvarter, bl.a. judiska och armeniska. I närheten av staden finns nukleära an-läggningar ovan jord och dessutom ligger Natanz med en underjordisk centrifuganläggning på knappt tjugo mils avstånd. Både Isfahan och Natanz har pekats ut som tänkbara mål vid ett eventuellt bombangrepp på Iran.

Isfahan som tidigare varit huvudstad i Iran är väl värt en mäs-sa. Där finns mängder av storartade bygg-nadsverk, basarer, palats, mosaikklädda moskéer. Det finns mycket vackert att se och staden med en stor flod som rinner igenom centrum är ett populärt, romantiskt resmål för nygifta. Jag promenerade en hel del ensam i staden. Det kändes inte alls otryggt bortsett från den rätt stökiga trafiken.

Hotellet Abbasi där vi inkvartera-

Gösta Arturson, ordförande i SLMK 1982-1986
Foto: Karin Arturson

des är från 1600-talet och har en enorm atriegård. Kamelkaravanerna hade där ett stöldsäkert nattviste när hotellet var hårbärge längs sidenvägen från Kina.

Efter dagarna i Isfahan återvände vi till Teheran där det hölls en tvådagars konferens om gaskriget ur många olika aspekter. Irans utrikesminister Mottaki inledde konferensen och sedan följde föredrag om kemiska vapens beskaffenhet, skademekanismer, skadepanorama och skyddsmöjligheter. Man diskuterade behandling av de skadade och deras livssituation. Andra ämnen som togs upp var sarinattackerna i Japan, dekontaminering efter gasattacker samt historik och hur kriget täckts av internationella media.

Vi fick höra om arbetet inom Organization for Protection against Chemical Weapons samt om om Chemical Weapons Convention (CWC)

och hur arbetet där bedrivs. CWC tillkom på 1990-talet och har ratificerats av majoriteten av världens länder men ännu återstår många.

Gösta rapporterade om sitt arbete med de gasskadade han fick hand om 1984. Jag delade ut ett antal av Blixkommissionens rapport *Weapons of Terror* och höll ett kort anförande om den. Vi mötte många trevliga och intressanta personer med möjlighet till fortsatta kontakter.

Veckan innebar många möten med kvinnor. Alla sjalklädda men få med heltäckande klädsel för ansiktet. Mest påfallande var att kvinnorna ofta bjöd en fast och öppen ögonkontakt. Det handlar förstås till stor del om sedvänjor. Men jag kan inte tolka det på annat sätt än att det här är kvinnor med mycket stolthet och avsevärd självkänsla, som inte på något sätt är stukade. Efter revolutionen 1979 har man

satsat mycket på utbildning, även av kvinnor och de utgör nu majoriteten av universitetens studenter. Kanske den teokratiska regimen håller på att gräva sin egen grav, med tanke på alla välutbildade kvinnor som kommer att kräva och ta allt större plats i samhället?

Fientliga och hatiska känslor mot USA som nation är inte ovanliga i Iran – CIA:s aktiva roll i kuppen 1953 mot den folkvalda Mossadeg-regimen, då shahväldet återinsattes, lever tydligt kvar i iraniernas minne.

Iransk urananrikning verkar handla mycket om principer och nationell stolthet. Långa perioder av internationell bojkott har också lett till uppfattningen att det är viktigt för Iran att ha egen kontroll över hela kärnbränslecykeln. Våra värdars bestämda åsikt var, att Iran inte är ute efter att skaffa sig kärnvapen utan bara vill ha sin enligt NPT stadgade rätt till civil kärnkraft. Vi hoppas att det verkliga är så!

Hade vår resa någon betydelse? Kanske inte någon som går att mäta. Men Iran känner sig och är ganska isolerat. Att upprätthålla en dialog kan minska spänningar och mildra paranoida föreställningar och fantasier som lätt kommer igång när man inte har direkta uppgifter om ”den andre”. En spännande resa till ett fascinerande land var det i varje fall. Ett land som man gärna återvänder till! Och avslutningsvis vill jag be en liten bön att iranierna kommer att samarbeta fullt ut med IAEA vad gäller övervakningen av Irans nukleära program. Allt för att undvika att den elfångda mellanöstern begåvas med ytterligare en kärnvapenmakt. Där finns redan en för mycket!

Erland Richardson

Hotell Abbasis atriegård med Blå moskén i bakgrunden

Även spädbarn kan behöva gasskyddas

En basarhandlare modell yngre

Gösta Arturson, tidigare ordförande i SLMK och Erland Richardson besökte Iran i oktober förra året. Syftet med besöket var att delta i två konferenser om effekterna av Iraks gasattacker mot Iran under kriget på 1980-talet. Professor Artursson var inbjuden i egenskap av tidigare chef för brännskadeavdelningen vid Akademiska sjukhuset i Uppsala, där några av de svårast skadade iranierna vårdades.

Foto: Erland Richardson

Massmedia-bevakning

En försiktig förändring

USAs presidentkandidater talar gärna om att det är dags för förändring. Men skulle en demokrat i Vita Huset ändra kurs för amerikansk kärnvapenpolicy?

All options are on the table, att alla valmöjligheter ligger kvar, är ett populärt uttryck i amerikansk politik. Den sittande presidenten George Bush har använt det flitigt. De demokrater som hoppas bli hans efterträdare i Vita Huset har tagit över det, inte minst när det gäller tanken på att använda kärnvapen i en väpnad konflikt.

Demokraterna John Edwards och Bill Richardson, liksom republikanerna Rudy Giuliani och Mitt Romney, har sagt att USA inte kan bortse från några militära möjligheter. Medan demokraten Barack Obama anser att kärnvapen "inte är ett alternativ".

Hillary Clinton sa för ett år sedan att en president "inte kan bortse från några alternativ". För att ett halvår senare tillägga att hon "verkligen inte vill räkna kärnvapen som ett alternativ".

För att undvika att ge ett tydligt svar har flera kandidater också påpekat att det vore oklokt av en ny president att avslöja exakt vilka metoder han eller hon kan tänka sig använda.

"När det gäller det [iranska hotet], kan vi som jag länge har sagt, inte bortse från några alternativ."

(Hillary Clinton, februari 2007)

Demokrater har traditionellt setts som veka när det gäller försvar och nationell säkerhet. Kärnvapen och missilförsvar är inga stora valfrågor i USA, och det finns inga röster att vinna på att tala om nedrustning.

– Därför finns det skäl för demokrater att hålla sig borta från alla frågor

som handlar om kärnvapen, säger David Krieger, chef för fredsorganisationen *Nuclear Age Peace Foundation*, som sammanställt kandidaternas inställning till kärnvapen. För de flesta är det att ge sig in på ett område där de kan få problem med väljarna, avslutar Krieger.

MISSILFÖRSVAR

I mars 1999 röstade Kongressen med stor majoritet för en lag om missilförsvar. Bara tre senatorer röstade nej. Idag är tjugo antimissilrobotar placerade i Alaska och tre i Kalifornien. Under året kommer sjöbaserade missilförsvarssystem att installeras på ytterligare arton fartyg, och därtill hoppas Pentagon på att, trots visst motstånd i kongressen, få placera tio missiler i Polen och få bygga en radarstation i Tjeckien.

Av de presidentkandidater som 1999 satt i kongressen röstade demokraterna Joseph Biden, Chris Dodd och John Edwards, liksom republikanerna Duncan Hunter, John McCain och Fred Thompson alla för missilförsvaret. Den enda nej-rösten bland kandidaterna kom från demokraten Dennis Kucinich.

– Att en demokratisk president skulle stoppa missilförsvaret som helhet är ganska osannolikt, säger David Krieger.

I den senaste försvarsbudgeten beslutade den nya demokratiska majoriteten i Kongressen att frysa en del av anslagen till de europeiska anläggningarna i avvaktan på överenskommelser med Polen och Tjeckien.

– Det är möjligt att vi får se en fortsatt förändrad politik när det gäller de europeiska installationerna, att en ny administration skulle överge planerna, tror David Krieger. Det är alltid en viss skillnad mellan de båda partierna. Demokraterna brukar generellt vara mer skeptiska och mer öppna. Men när det kommer till kritan, har de mindre kurage att verkligen agera.

– Jag skulle hoppas att en ny president, vare sig det är Obama, Hillary, Giuliani eller någon annan, tänker om och återupptar diskussionerna med Putin om att hitta en lösning där våra båda nationer kan samarbeta om ett system för missilförsvar i Europa, säger Michael Intriligator, professor i statsvetenskap och ekonomi på UCLA.

I diskussionen om den senaste försvarsbudgeten utsågs missilförsvaret till den stora vinnaren. Och en demokrat i Vita huset tycks inte heller oroa Pentagon.

"Det vore ett stort misstag att använda kärnvapen i ett läge där civila kan drabbas."

(Barack Obama, augusti 2007)

– Vi arbetar för Förenta Staternas president, oavsett vem hon eller han är. Vi skulle tveklöst argumentera för behovet av missilförsvar av olika slag, och jag tror att varje president skulle se att vi står inför ett hot som gör ett sådant försvar befogat, säger Rick Lehner på Pentagons Missilförsvarsbyrå.

Starkast stöd för missilförsvaret kommer inte oväntat från de republikanska kandidaterna. Fred Thompson stödjer president Bushs program för ett försvar till lands, till sjöss och i rymden. Rudy Giuliani och Mitt Romney har sagt att de vill skynda på programmet. Och John McCain har länge varit en stark anhängare. På hans hemsida kan man läsa: "John McCain har förbundit sig att sätta ett effektivt missilförsvar för att minska risken att

skurknationer utövar utpressning på USA, och för att skydda vår nation mot ett mycket verkligt hot om en missil-attack från nuvarande och framtida motståndare.”

Victoria Samson på den oberoende tankesmedjan *Center for Defense Information*, är övertygad om att en demokrat som president skulle medföra en förändrad kärnvapenpolicy.

– Ärligt talat tror jag inte att de nya anläggningarna i Europa kommer att byggas. Det förefaller dessutom idiotiskt att spendera fyra miljarder dollar bara för några europeiska nationer. De är förvisso våra allierade, men det är mycket pengar som istället skulle kunna användas till något som verkligen skyddade USA.

När det gäller missilförsvaret i stort tror Victoria Samson att en demokrat på allvar skulle skära i anslagen. Och hon får medhåll av Michael Intriligator.

– Jag tror att Hillary skulle skära i budgeten, expandera långsammare. Jag tror inte att hon helt skulle stoppa programmet, det skulle göra människor mycket upprörda, säger professor Intriligator. USA har redan lagt ned så mycket pengar på missilförsvaret, och vill se något värdefullt komma ut av sin investering. Hittills har vi inte sett det, och personligen tvivlar jag på att vi någonsin kommer att få göra det.

– Den som är för missilförsvaret, avvisar i själva verket tesen om avskräckning, påpekar David Krieger. Jag tror inte att företrädarna för missilförsvaret riktigt inser att avskräckning inte fungerar. Om det fungerade, skulle vi ju inte behöva ett missilförsvaret. Så de har på sätt och vis rätt, att avskräckning inte fungerar, men däremot fel när de tror att man kan hitta en teknisk lösning på problemet.

En kärnvapenfri värld

I oktober lovade Barack Obama att han som president skulle kämpa för en ”värld där det inte finns några kärnvapen.” Men tillade att det inte kan ske ensidigt, ”så länge det finns kärnvapen, kommer vi att behålla en stark kärnvapenavskräckning”.

Flertalet av hans konkurrenter till Vita huset är också i grunden positiva till nedrustning och provstopp.

Demokraten John Edwards vill leda

en ”internationell ansträngning att bli av med världens alla kärnvapen”. Hillary Clinton har hänvisat till en uppmärksam debattartikel i *Wall Street Journal* av före detta utrikesministrarna George Shultz och Henry Kissinger, f.d. försvarsminister William Perry och senator Sam Nunn. De föreslår åtgärder för att minska risken att kärnvapen avfyras av misstag eller utan vederbörligt beslut, samt minskade arsenaler, bättre kontroll av spridningen av höganrikat uran och ett stopp för tillverkningen av kärnmaterial.

”Vi bör skynda på och så snabbt som möjligt bygga ett missilförsvaret”

(John McCain, oktober 2007)

Trots en till synes enig inställning om behovet av att nedrusta finns oroad tecken tycker David Krieger.

– Nyligen skrev före försvarsministern Harold Brown (Carteradministrationen) och före CIA-chefen John Deutch (Clintonadministrationen) en debattartikel där de hävdade att inte ens strävan mot en kärnvapenfri värld var en bra idé, säger David Krieger. Vi behöver en ny avskräckning, var deras budskap. Och de kritiserade därmed de synpunkter som Shultz-Kissinger-Perry-Nunn framfört. Det oroar mig att säkerhetsrådgivare från tidigare demokratiska administrationer har den ståndpunkten. Det säger mig att den typ av råd som en demokratisk president skulle kunna få, kommer från en ganska hård position. Tuff när det gäller nationell säkerhet, och som anslår mycket pengar på en försvarsteknologi som sannolikt inte leder till annat än att ge andra nationer skäl att utveckla egna kärnvapenarsenaler.

På den republikanska sidan har John McCain påpekat att alla strävanden att stoppa spridningen av kärnvapen har misslyckats, och att skälet är enkelt: ”om man sprider kärnkraftsteknologi, så sprids också kärnvapen”.

Fred Thompson vill ha ett ”starkt, effektivt och trovärdigt” försvar. Han vill modernisera landets kärnvapen och ha en arsenal stor nog för att trygga USAs nationella säkerhet.

Strax för jul beslutade kongressen att stoppa alla anslag till den nya generation kärnvapen, *Reliable Replacement Warheads*, som sedan förra året utvecklas på de båda vapenlaboratorierna Lawrence Livermore och Los Alamos.

Provstopp

Skillnaden mellan partierna är tydlig när det gäller att ratificera Provstoppavtalet CTBT. För närvarande är det 54 nationer som ännu inte har ratificerat avtalet, bland dem Kina, Nordkorea, Indien, Pakistan, Iran, Israel, Egypten och USA.

Samtliga demokratiska presidentkandidater med erfarenhet från kongressen röstade ja till CTBT, medan republikanerna röstade nej. Hillary Clinton vill återställa amerikanskt ledarskap när det gäller att fullfölja avtalet. Demokraten Joseph Biden tror att det kommer att bli svårt att få tillräckligt många röster i senaten för att ratificera avtalet, men säger att han som president kommer att arbeta för samförstånd mellan partierna. Barack Obama lovar att göra ratificeringen till en prioritet som president.

– Att ratificera CTBT borde vara en ganska självklar sak, säger David Krieger. Det som är betydligt svårare att driva igenom är ett åtagande om *de-alerting*, liksom att inte vara första nation att använda kärnvapen. Och att, på väg mot en total eliminering av alla kärnvapen, minska antalet stridsspetsar i vår arsenal.

För ytterligare information om kandidaternas syn på kärnvapenfrågor, se *Nuclear Age Peace Foundations* hemsida:

http://www.wagingpeace.org/menu/resources/surveys/2008_pres_cand/cand_quotes_page.php

Se även tabellen på nästa sida.

*Claes Andreasson,
Los Angeles.*

	Att använda kärnvapen	Missilförsvar	Nedrustning
Hillary Clinton (D)	<p>”När det gäller det [iranska hotet], kan vi som jag länge har sagt, inte bortse från några alternativ.” (februari 2007)</p> <p>”Jag anser att ingen president ska uttala sig övergripande när det gäller användandet eller icke-användandet av kärnvapen (augusti 2007)</p> <p>”Jag har sagt att alla alternativ är möjliga, men jag vill verkligen inte räkna kärnvapen som ett alternativ.” (augusti 2007)</p>	<p>Kritiserade president Bushs beslut att dra sig ur ABM-avtalet. Har vid fyra tillfällen röstat emot anslag till missilförsvaret, men uppger sig stödja anslag till fortsatt forskning.</p>	<p>Vill minska risken för att kärnvapen avfyras av misstag, minska arsenalerna och vill övertyga Kongressen att ratificera Provstoppsavtalet.</p> <p>”Det är nödvändigt att Kongressen ratificerar Provstoppsavtalet.”</p> <p>”Jag är starkt förbunden att fortsätta moratoriet för provsprängningar.”</p>
Barack Obama (D)	<p>”Det vore ett stort misstag att använda kärnvapen i ett läge där civila kan drabbas. Nej, låt mig börja från början, kärnvapen har inte diskuterats, de är inte ett alternativ. (augusti 2007)</p>	<p>Stödjer Israels Arrow-system. 2005 röstade han i senaten för att föra över anslag från det amerikanska missilförsvaret till andra ändamål.</p>	<p>”Vi kan inte, och bör inte acceptera hotet att kärnvapen kan avfyras av misstag eller utan auktorisering. Vi kan bibehålla en stark avskräckning med kärnvapen, utan att tillverka en ny generation kärnvapen. (april 2007)</p> <p>”En prioritet som president kommer att vara att ena de båda partierna för att ratificera CTBT.</p>
John Edwards (D)	<p>”För att försäkra oss om att Iran aldrig använder kärnvapen, måste vi ha ALLA möjliga alternativ. Låt mig upprepa – ALLA alternativ måste vara tillgängliga.” (september 2007)</p> <p>”Trots att jag anser att det är oansvarigt för en presidentkandidat att specifikt tala om att hon eller han skulle eller inte skulle använda kärnvapen, är jag fast övertygad om att världen skulle vara en mycket bättre plats utan kärnvapen. (nov. 2007)</p>	<p>Röstade ja för att sätta missilförsvaret så snart som möjligt.</p>	<p>”Jag har för avsikt att vara den amerikanske president som leder en internationell ansträngning att bli av med världens alla kärnvapen. (augusti 2007)</p> <p>”Att sträva efter en kärnvapenfri värld, arbeta med världens alla länder för att minska arsenalerna av kärnvapen kommer att vara en av mina prioriteringar som president. (november 2007)</p>
John McCain (R)	<p>”Man kan absolut inte räkna bort några alternativ, men det finns så många konsekvenser av att använda kärnvapen att jag inte tror att det är ett seriöst alternativ. Jag tror det finns så många andra sätt att uppnå de mål vi har.”</p>	<p>”Vi bör skynda så snabbt som möjligt att bygga ett missilförsvar.” (oktober 2007)</p> <p>”John McCain har förbundit sig att sätta ett effektivt missilförsvar för att minska möjligheten att skurkationer utövar utpressning mot USA och för att skydda vår nation mot ett mycket verkligt hot av en missilattack från nuvarande eller framtida motståndare.” (McCains hemsida)</p>	<p>Röstade ja till CTBT. ”1999 röstade jag ja till CTBT. Som president kommer jag åter att fokusera uppmärksamheten på denna viktiga prioritet.”</p>
Mitt Romney (R)	<p>Man kan inte utesluta kärnvapen som ett alternativ [om det visar sig att Iran har skaffat kärnvapen]</p>	<p>”Romney vill skynda på nationens missilförsvarssystem.” (Romneys hemsida)</p>	
Rudy Giuliani (R)	<p>”Jag tror att vi kan [attackera Iran] med konventionella vapen, men man kan inte utesluta något, och jag anser att vi inte ska bortse från några alternativ.” (juni 2007)</p>	<p>Stödjer President Bushs missilförsvar. ”Vi bör skynda så snabbt som möjligt för att bygga ett missilförsvar.” (oktober 2007)</p>	
Fred Thompson (R)	<p>”Alla alternativ är på bordet.”</p>	<p>Röstade ”ja” för att sätta ett missilförsvar så snart som möjligt. Vill sätta ett missilförsvar i flera delar; på land, till sjöss och i rymden.</p>	<p>Fred Thompson vill bibehålla en stark, effektiv och trovärdig strategisk avskräckning, bli modernisera existerande kärnvapen, behålla en minimi-kapacitet av kärnvapen för att trygga USAs nationella säkerhet. Vitalisera kärnvapenkomplexet så att det kan svara på oväntade hot.</p>

Mörbylånga kommun ansluten till *Mayors for Peace!*

En beskrivning av en lyckad framstöt

Under SLMK:s medieseminarium i Karlstad i höstas diskuterades på vilket sätt kommunerna i vårt land skulle kunna förmås att ansluta sig till *Mayors for Peace*. Självklart kan varje förtroendevald väcka en motion i frågan. Vi andra kan lägga ett medborgarförslag. Det gjorde jag och det gick igenom. Mörbylånga kommun är nu ansluten och har skrivit under uppropet.

Processen fram till beslutet rymmer medieuppmärksamhet och möjlighet för alla förtroendevalda i en kommun att ta del av frågeställningen och ta ställning till allvaret med kärnvapenhotet. Det kanske har ett minst lika stort värde som att vara med i nätverket.

Medborgarförslag kan bara väckas av enskilda medborgare, inte av organisationer.

Margaretha Lööf-Johanson
0485.40311@telia.com

Medborgarförslag

Till

Fullmäktiges ordförande och Kommunstyrelsen i Mörbylånga

Den lokala politikens främsta ansvar är att tillvarata invånarnas behov av trygghet och säkerhet på många plan.

Människor i en kommun ska tex slippa utgöra mål för massförstörelsevapen.

Dr Hans Blix (ordförande i Kommissionen om Massförstörelsevapen) säger att: "Det enda sättet att förebygga att kärnvapen kommer till användning -avsiktligt eller oavsiktligt - är att avskaffa dem."

Kärnvapenedrustningen har avstannat och utveckling av nya kärnvapen diskuteras.

Hiroshimas borgmästare Akiba ordförande i nätverket Mayors for Peace besöker Sverige den 19/11 2007. Han har gått ut med ett upprop till världens borgmästare (eller motsvarande) att ansluta sig till "Mayors for Peace" och hans upprop "Cities are not Targets". I september hade 1732 Kommuner i 122 länder anslutit sig. I Sverige är två kommuner medlemmar, Stockholm och Malmö. I Norge har 50 kommuner anslutit sig.

Anslutningen är allt.

Inga kostnader eller andra politiska åtaganden.

Man deltar i ett kommunalt nätverk över världen som tycker att det är onödigt att utgöra mål för en kärnvapenattack.

Se bilagd petitionslista.

I mitt arbete som läkare är det självklart att på alla vis delta i arbetet mot kärnvapen på grund av deras fruktansvärda medicinska effekter. Sjukvården kan inte erbjuda någon hjälp.

Om inte lokala politiker ställer upp för sina kommuner - vem skall då göra det?

Jag vill mot den här bakgrunden föreslå att kommunfullmäktiges ordförande (borgmästare) och kommunstyrelsen (kommunalråd) går med i "Mayors for Peace" och skriver på Akibas upprop och att det överlämnas till honom vid hans besök den 19/11 i Stockholm.

www.mayorsforpeace.org
Mörbylånga den 10/10 2007

Margaretha Lööf-Johanson
Distriktsläkare i Mörbylånga
0485.40311@telia.com
070/215 32 46

INTERNATIONELL UTBLICK

Red Inge Axelsson
Frösön (inge.axelsson@miun.se)

Ryssland enligt Sven Hirdman

” – Vi förstår inte ryssarna. De är ett grannfolk, men likväl förstår italienarna dem mycket bättre. Det är en fråga om kultur, historia och inte minst religion. Deras gud förlåter, det gör som bekant inte vår... [sade] Sven Hirdman, Sveriges tidigare ambassadör i Ryssland och en av Sveriges mesta och kanske främsta Rysslandskännare” vid ett seminarium.

” – En idé, eller snarare vision, som jag har är att etablera *The Stockholm Institute of Russia*. Helt enkelt ett forskningsinstitut som skulle ligga till grund för en kritisk massa av kompetens och kunskap om Ryssland, inledde Sven Hirdman.”

Sven Hirdman presenterade fyra centrala punkter som han anser vara nödvändiga för att förstå Ryssland och det ryska folket:

- 1. Statsbegreppet** ”är av enorm betydelse och förklaras till stor del av att Ryssland är en gammal kultur-nation. Nationalstatsformen går långt tillbaka i historien. Tsaren ägde på sin tid allt men var samtidigt ålagd med ett stort ansvar för det han ägde. Denna roll övertogs sedermera av kommunistpartiet.” President Putin ses som en stark, värdig arvtagare.
- 2. ”Patriotismen, eller nationalismen**, som är mycket stark bland stora delar av den ryska befolkningen. Ryssland har en lång historia av att ha blivit invaderade och dominerade av yttre fiender. Samtidigt har man också framgångsrikt lyckats bekämpa och avvärja dessa försök. Denna historia har tillsammans med ett gemensamt språk, kultur och re-

ligion lagt grunden för en stark nationell identitet.”

- 3. Det turbulenta 90-talet:** ”Något som utifrån kommit att uppfattas som en positiv period präglad av frigörelse, demokratisering och marknadsliberala förändringar uppfattas av många ryssar som ett av de historiska lågvattenmärkena. 1990-talet har för många ryssar kommit att innebära en dramatisk ökning av kriminalitet, social fragmentering, ekonomisk kris och svagt ledarskap. Man känner att västmakterna svek och den ryska värdigheten blev stukad.”... ”Eftersom Putin associeras till den ryska ’återhämtningen’ efter det svåra 90-talet, åtnjuter han ett mycket brett stöd bland den ryska befolkningen. 90% av ryssarna har aldrig haft det så bra som nu. Det handlar om väldigt grundläggande saker. Skolan och sjukvården fungerar hyggligt. Löner betalas ut.”

- 4. Ett homogent land:** Ryssland är till ytan världens största land men har trots det en tämligen homogen karaktär. ”Det präglas av en tydlig etnisk, religiös och kulturell enhetlighet. 80% av befolkningen är ryssar och inte ens de dialektala skillnaderna är särskilt märkbara vilket förklaras av den geografiska plattheten, sade Sven Hirdman.”

PalmeCenter.se

<http://www.palmecenter.se/Regioner/OchLander/Europa/Ryssland/Artiklar/071206viforstarinte.aspx>

USA: Temanummer om kärnvapen i Scientific American

Nio länder kan döda ett oräkneligt antal människor med bara ett ögonblicks

förvarning genom att sända iväg missiler som bär kärnvapenstridsspetsar. Ett tionde land, Iran, kanske anrikar uran till vapenkvalitet. USA, Ryssland och Kina kan bomba i stort sett alla länder med ballistiska missiler med lång räckvidd och kan, tillsammans med Frankrike och Storbritannien, göra samma sak med hjälp av ubåtar.

Scientific American’s temanummer inleds med en ledare med basala fakta om kärnvapen och en maning till att bygga diplomati istället för bomber. ”The global nuclear weapons scene is changing, yet the U.S. is promoting a costly program to replace its warheads according to an outdated cold war policy. More thinking should precede more spending.”

Scientific American frågar sig varför de nya kärnvapnen (Reliable Replacement Warheads, RRWs) överhuvudtaget byggs. Är det för att bombkonstruktörerna inte ska bli arbetslösa? Ja, troligen, och för att de ska kunna överföra sin kunskap till nya generationer av bombtillverkare innan de själva går i pension.

Men 14 länder har avbrutit påbörjade kärnvapenprogram, däribland Sydafrika som plockat isär sina 6 kärnvapen och skrivit på Icke-spridningsavtalet. Kärnvapenavrustning är möjlig! Flera gånger citeras den ett år gamla artikeln i Wall Street Journal där bl.a. två för detta utrikesministrar i USA, Henry Kissinger och George Shultz, pläderar för ett avskaffande av kärnvapnen: ”We endorse setting the goal of a world free of nuclear weapons.”

Scientific American citerar ögonvittnesskildringar från Hiroshima: “People came fleeing.... One after another they were almost unrecognizable. The skin ... was hanging from

their hands and from their chins; their faces were red and so swollen that you could hardly tell where their eyes and mouths were.” – *Hiroshima survivor in The Making of the Atomic Bomb*, by Richard Rhodes

“I have been hospitalized 10 times by radiation diseases, three times ... my family called to my bedside. I have to admit I am getting bored with death.” – *Hiroshima survivor Sanao Tsuboi*, quoted by Torcuil Crichton in “*Hiroshima: The Legacy*,” U.K. Sunday Herald; July 31, 2005”

Scientific American November 2008

ICAN: Utrota kärnvapnen

International Campaign to Abolish Nuclear Weapons (ICAN) har på IPPNWS's hemsida publicerat “An SOS for the human race: Securing Our Survival (SOS) – the case for a nuclear weapons convention”. ICAN konstaterar att kärnvapnen gett mänskligheten kraften att förstöra sig själv på några timmar. För att människan ska överleva 2000-talet krävs att dessa vapen utrotas. Det finns konventioner (internationella lagar) som förbjuder biologiska och kemiska stridsmedel och landminor. ICAN arbetar för en motsvarande konvention som förbjuder kärnvapnen. Den internationella domstolen uttalade 1996 ett krav på seriösa förhandlingar med nedrustning av kärnvapen som mål. Costa Rica lade 1997 fram ett förslag för en ”Nuclear Weapons Convention (NWC)” till FN:s generalsekreterare. ICAN har uppdaterat detta förslag.

Efter årtal utan framgång kan ett genombrott ske snabbt. Förhandlingarna om ett partiellt provstopp var utan framgång i årtal när de plötsligt framgångsrikt avslutades på 10 dagar. Det finns inga stora tekniska eller legala problem med en NWC; det är den politiska viljan som saknas. Men 125 regeringar, inklusive de från kärnvapenländerna Indien, Kina och Pakistan, uttalade sig i FN i december 2006 för en NWC. Opinionsmätningar i kärnvapenländerna visar att en majoritet av medborgarna är för en NWC.

www.ippnw.org

USA/Irak: PTSD

Av amerikanska soldater som upplevt hjärnskakning under strid i Irak uppfyller 44 % efter hemkomsten kriterierna för posttraumatisk stresssjukdom (PTSD) mot 16 % av dem som fått andra skador och 9 % av dem som inte skadats.

CW Hoge et al. Mild traumatic brain injury in U.S. soldiers returning from Iraq. N Engl J Med 2008;358:453-463.

USA/Irak: ‘Friendly fire’?

Än en gång har amerikanska soldater beskjutits med vapen som de amerikanska skattebetalarna betalat: 190 000 gevär av typ AK-47 har försvunnit i Irak!

Bulletin of the Atomic Scientists Nov/Dec 2007 page 6

Irak: En miljon döda

Det engelska gallupinstitutet ORB har genom intervjuer i irakiska familjer i hela landet beräknat att 1.03 miljoner har dött som en följd av kriget 2003-2007.

ORB. Iraq Conflict has Killed a Million Iraqis: Survey. Human Security News Weekly 28 January 2008.

USA: Frågor till presidentkandidaterna

Senator Barack Obama har sagt att han aldrig kommer att använda kärnvapen i Afghanistan eller Irak. Senator Hillary Clinton har kritiserat honom för detta: hon vill inte välja bort några möjligheter!

Några frågor att ställa till presidentkandidaterna:

- USA undertecknade det Fullständiga Provstoppsavtalet 1996 men Senaten vägrade ratificera det 1999. Kommer du att prioritera ratificerandet?
- USA har nu ånyo kärnvapenmissiler avskjutningsklara (‘on high

alert’) som under kalla kriget. Kommer du att samtala med andra kärnvapenländer om att ta bort alla skjutklara kärnvapen?

- Är du inställd på att arbeta för en konvention som förbjuder alla kärnvapnen?
- Vad vill du göra för att hindra en upptrappning av kapprustningen mellan Kina och USA?

Bulletin of the Atomic Scientists Nov/Dec 2007 pages 6, 19

Storbritannien:

Folket säger nej till Trident

Sommaren 2007 sa 59 % av de tillfrågade i en brittisk opinionsundersökning att de var mot en satsning på Tridentsystemet (ubåtar med kärnvapen). Strax före omröstningen i parlamentet trodde 72 % av de tillfrågade att regeringen inte nu skulle genomföra moderniseringen. Tyvärr ser de ut att ha fått fel.

Bulletin of the Atomic Scientists Nov/Dec 2007 page 21

Kryssningsmissiler

Endast 3 länder har användbara kryssningsmissiler: Frankrike, Ryssland och USA. Endast 2 till länder håller på att konstruera kryssningsmissiler: Kina och Pakistan. Antalet kryssningsmissiler i världen minskar. Kryssningsmissiler är lågtflygande, obemannade flygplan som orienterar sig fram till målet med radar och dator.

Bulletin of the Atomic Scientists Nov/Dec 2007 page 60-62

Landmine Monitor Report

2007:

Toward a Mine-Free World International Campaign to Ban Landmines

‘The Mine Ban Treaty’ trädde i kraft den 1 mars 1999. Den har undertecknats av 122 regeringar och gäller i 155 länder. Det globala arbetet mot landminor har varit mycket framgångsrikt.

Human Security Research Issue 36 December 2007

Vårmöte i Stockholm helgen 19 – 20 april

Program lördag:

Föreningsmöte kl 12.00 - 12.30

På dagordningen står ett beslut om stadgeändring med senareläggning av årsmötet. Enligt nuvarande stadgar §6 ska årsmötet hållas senast den 20 december. Men det har visat sig vara för kort om tid mellan arbetsårets slut den 31 augusti och årsmötet. Under den tiden ska bokslutet göras klart, revideras och cirkuleras för underskrift av styrelsens medlemmar. Vid senaste årsmötet i december 2007 antogs därför ett förslag om att årsmötet ska hållas senast den 31 januari påföljande år. Beslutet ska enligt stadgarna bekräftas vid ett efterföljande föreningsmöte.

Efter föreningsmötet: föredrag och diskussion med inbjuden talare, ännu inte helt klart.

Därefter vidtar öppet styrelsemöte som fortsätter under lördagen och söndag förmiddag.

Lokal: Läkarförbundet, Villagatan 5.

Alla medlemmar varmt välkomna!

DLMK:s Bestyrelse

Formand:

Povl Revsbech
Langdalsvej 40, 8220 Brabrand
Tlf. 86 26 47 17
E-mail: revsbech@dadlnet.dk

Bestyrelsesmedlem:

Anton Aggernæs
Godthåbsvej 22, 4. tv
2000 Frederiksberg
Tlf. 38 34 35 07
E-mail: aggernaes.a@dadlnet.dk

Deputy councillor:

Jacob Obbekjær
Lundedammen 42, 2605 Brøndby
Tlf. 36 75 13 10
E-mail: obbekjar@dadlnet.dk

Deputy councillor, redaktør:

Klaus Arnung
Kæmpehøjvej 3, 2950 Vedbæk
Tlf. 45 66 11 81
E-mail: k.arnung@dadlnet.dk

Kasserer:

Niels Dahm
Hovedvej 14, Avernakø, 5600 Fåborg
Tlf. 62 61 83 61
E-mail: dahm@avernak.dk

International councillor:

Cæcilie Bøck Buhmann
Refnæsgade 53, 3. tv
2200 København N
Mobil-tlf. 26 18 95 06
E-mail:
cbuhmann2002@yahoo.com

DLMK:s sekretariat:

c/o Povl Revsbech
Tlf. 86 26 47 17
E-mail:
revsbech@dadlnet.dk

Medlemskab opnås ved indbetaling af årskontingent på Giro 8 03 91 00
300 Dkr for læger og pensionister
100 Dkr for studenter
200 Dkr for støttemedlemmer

DLMKs hjemmeside:
www.dlmk.dk

SLMK planerar en annonskampanj

Vår förening har arbetat i 26 år med att informera kollegor, allmänhet, politiker och media om kärnvapens risker. Vi har satsat nära 50 miljoner kronor på att föra ut vårt budskap. Trots detta är vi inte en opinionsbildare att räkna med i media, bland politiker och för allmänheten. Och vi är, trots allt, fortfarande okända bland många kollegor. Hur ska vi bryta detta dödläge?

På styrelsemötet den 26 januari diskuterades ett förslag att genomföra en annonskampanj. Alla var överens om att vi behöver komma över den mediala tröskeln. En annonskampanj kan vara en möjlig väg. Att annonsera i större tidningar är dock dyrt, det rör sig om flera hundra tusen kronor. Är vins-

ten verkligen större än kostnaderna? Kan medlemmar i föreningen reagera negativt och tycka att vi slösar med våra medel?

Vi var överens om att en annonskampanj måste utformas professionellt vad gäller bild, text, layout och medial timing. Den bör komma i anslutning till att kärnvapenfrågan är aktuell i media. Det kan handla om politiska uttalanden, hot om spridning, nukleär terror, intressant information om kärnvapen, miljö och hälsa.

Vi efterlyser medlemsreaktioner på en sådan annonskampanj! Skicka dina synpunkter till gosta.alfven@slmk.org

Gösta Alfvén

Efterlyses: Dina tankar och funderingar?

Det konkreta resultatet av en valberednings arbete är ett förslag på styrelsemedlemmar som presenteras före årsmötet. För att vi i SLMKs valberedning ska kunna bidra till en levande och demokratisk förening är vi beroende av Dig och dina funderingar. Så

har du frågor eller funderingar om SLMKs arbete? Vill du engagera dig i styrelsearbete? Känner du någon som du tror skulle passa bra för styrelsearbete? Kontakta gärna oss i valberedningen (Karin.svensson@slmk.org)

Karin Svensson

SLMK:s STYRELSE

2007 – 2008

Ordförande: **Frida Sundberg**, Norra Ågatan 5B,
416 49 Göteborg, tel 031-700 88 08,
e-post: frida.sundberg@slmk.org

Vice ordf: **Martin Tondel**, Lekparksvägen 2,
582 75 Linköping, tel 013-39 64 74,
e-post: martin.tondel@slmk.org

Leonore Wide, Syrenparken 23,
133 35 Saltsjöbaden, tel 08-717 65 17,
e-post: leonore.wide@slmk.org

Sekreterare: **Meit Krakau**, Danarövägen 19,
182 56 Danderyd, tel 08-753 13 50,
e-post: meit.krakau@slmk.org

Co-president IPPNW **Gunnar Westberg**, Solbänksgatan 9,
413 19 Göteborg, tel. 031-82 86 92 (b),
mobiltel 0762-17 30 23
e-post: gunnar.westberg@slmk.org

Övriga

Ordinarie

Hans Levander, Vårdkasvägen 11, 756 55 Uppsala,
tel 018-32 43 47, fax 018-32 00 84,
e-post: hans.levander@slmk.org

Monika Palmgren, Slottsvägen 6, 169 69 Solna,
tel 08-578 354 28 (a), e-post: monika.palmgren@slmk.org

Camilla Mattsson, Flogstavägen 87 B,
752 72 Uppsala, tel 018-46 36 96
e-post: camilla.mattsson@slmk.org

Vendela Englund-Burnett, Mimergatan 13,
654 60 Karlstad, tel + fax 054-21 29 42,
e-post: vendela@slmk.org

Johannes Norberg

Fysikgränd 33:310, 907 31 Umeå, tel 090-19 20 33
mobiltel 070-275 42 22,
e-post: johannes.norberg@slmk.org

Thomas Silfverberg, (Studentrepresentant)
Sjukhusbacken 24, 118 61 Stockholm,
tel 073-581 71 34, e-post: thomas.silfverberg@slmk.org

Suppleanter

Gösta Alfvén, Svartensgatan 20, 116 20 Stockholm,
tel 08-643 47 02 + fax efter telefonanmälan
e-post: gosta.alfven@slmk.org

Martina Grosch, c/o Sascha Eggers, Bundesstrasse 8,
DE-201 46 Hamburg, Tyskland
mobiltel 0739-08 85 29, e-post: martina.grosch@slmk.org

John Henriksson, Järnvägsgatan 17, 824 43 Hudiksvall,
tel 0650-311 95, mobiltel 0733-42 31 10
e-post: john.henriksson@slmk.org

Mats Hogmark, Mariebergsvägen 8, 791 50 Falun,
tel 023-138 18, mobiltel 0709-515 272,
e-post: mats.hogmark@slmk.org

Nelli Jonasson-Filippova, Madlyckevägen 24,
542 32 Mariestad, tel 0501-474 62,
e-post: nelli@slmk.org

Anna Jones, Önsbacken 13, 791 94 Falun,
tel 023-180 90, e-post: anna.jones@slmk.org

Jan Larsson (Infobladsansvarig),
Linnégatan 2G, 753 32 Uppsala, tel 018-14 62 12,
e-post: jan.larsson@slmk.org

Bengt Lindell (IT/kommunikationsansv),
Bättre Tidens Gränd 18, 393 59 Kalmar,
tel + fax 0480-201 84, mobiltel 070-647 23 47
e-post: bengt.lindell@slmk.org

Anneli Schmauch, Språkgränd 1, 907 33 Umeå,
tel 090-19 91 48, fax 090-785 17 17 (a),
e-post: anneli.schmauch@slmk.org

Sara Smedegård, c/o Skogberg, Blekegatan 4,
117 59 Stockholm, mobiltel 0702-15 80 17
e-post: sara.smedegard@slmk.org

Christina Vigre Lundius, Håkantorpsmölla,
284 91 Perstorp, tel 0435-347 31, fax 0435-353 27,
e-post: christina.vigre.lundius@slmk.org

Åsa Lindström, (Studentsuppleant)
Pedagoggränd 11 G, 3, 907 30 Umeå,
tel 090-77 60 26, mobiltel 073-663 11 40
e-post: aasalin@yahoo.se

Revision

Auktoriserad revisor

Jan Anders Nilsson, Öhrlings PricewaterhouseCoopers,
Box 1215, 251 12 Helsingborg, tel 042-37 72 00,
e-post: jan-anders.nilsson@se.pwc.com

Auktoriserad revisor, suppleant

Jonas Grahn, Öhrlings PricewaterhouseCoopers,
Torsgatan 21, 113 97 Stockholm, tel 08-555 330 00,
e-post: jonas.grahn@se.pwc.com

Föreningsrevisor

Ylva Vladic Stjernholm, Tomtebogatan 10, 2tr,
113 39 Stockholm, tel 08-31 63 81

Föreningsrevisor, suppleant

Kristina Olofsson, Varvsgatan 3b, 824 50 Hudiksvall,
tel 0650-102 56, e-post: kristina.olofsson@slmk.org

Kassör och kanslichef:

Klas Lundius, Håkantorpsmölla, 284 91 Perstorp,
tel 0435-351 58, fax 0435-353 27, mobiltel 070-520 83 58
e-post: klas.lundius.@slmk.org

Valberedning:

Carin Odhner, (sammankallande)
Sturevägen 30, 182 74 Stocksund,
tel, 08-755 50 29, e-post: carin.odhner@telia.com

Karin Stenstedt, Alviksvägen 17, 167 53 Bromma,
tel 08-25 56 38, e-post: karin.stenstedt@slmk.org

Wenjing Tao, Polkastigen 7, 152 70 Södertälje,
tel, 073-764 19 52, e-post: wenjing.tao.471@student.ki.se

Karin Svensson, (Studentrepresentant)
Mariehemsvägen 17 B, 906 53 Umeå,
mobiltel 0735-80 75 40, e-post: iku_karin@yahoo.se

Avsändare:
SLMK, c/o Lundius
Håkantorpsmölla
284 91 PERSTORP
Sweden

**Begränsad
eftersändning**

Vid definitiv eftersändning
återsänds försändelsen med
nya adressen på baksidan

Ny film: **Kärnvapen och människans framtid**

”Hur många kärnvapen tror du att USA har?” frågade jag människor jag stötte på i mitt grannskap häromdagen. ”Ett par hundra, kanske tusen” var ett ganska vanligt svar. Medan en man svarade: ”tio eller så...”

Trots de varierande svaren var ingen av dem ens i närheten av det rätta svaret, omkring 10 000. De jag talade med hade heller ingen aning om att det finns 26 000 kärnvapen i hela världen, eller att den genomsnittliga amerikanska atombomben är åtta gånger kraftigare än *Little Boy* som släpptes över Hiroshima och omedelbart dödade 90 000 människor.

För något år sedan frågade det oberoende opinionsmätning-institutet *PEW Research Center* amerikaner om deras inställning till nedrustning. Sjuttio procent uppgav sig vara positiva till att USA skriver under ett multinationellt avtal att minska antalet kärnvapen. Å andra sidan var åsikterna delade (46-43%) när det gällde att som första nation använda kärnvapen om landet anfalls.

Efter terrorattacken den 11 september finns en oro i USA att terrorister skulle använda en ”dirty bomb”. Likaså för administrationens hotbilder att skurknationer som först Nordkorea och sedan Iran skulle ha atombomber, och utgöra ett verkligt och direkt hot mot Amerika.

Däremot är allmänhetens intresse för USAs egna arsenaler av kärnvapen litet. Nedrustning och provstopp nämns plikt-skyldigt i valkampanjer, men är knappast ett ämne som öppnar dörrarna till Vita huset för vare sig en Barack Obama eller en John McCain. Därför är det desto mer angeläget att påpeka att fredsorganisationen *Nuclear Age Peace Foundation* nu har producerat en tjuugo minuter långt DVD-film med sina

argument för kärnvapens avskaffande: *Nuclear Weapons and the Human Future*.

Filmens utgångspunkt är att kärnvapen är ”katastrofalt farliga och enormt dyrbara; de bryter mot internationella lagar och är omoraliska”.

– Det behövs bara en atombomb för att förstöra en hel stad. Och kanske bara mellan tio och hundra för att förinta hela vår civilisation. Och vi har 26 000! säger David Krieger, organi-

sationens chef, som också är filmens manusförfattare och berättare. Det finns också redan tillräckligt med höganrikat uran och vapenplutonium i världen för att tillverka tusentals bomber till!

Enbart under 2006 anslög USA 54 miljarder dollar för sina kärnvapen. De pengarna skulle istället ha kunnat användas för att ge fler än tjugotre miljoner barn sjukvård. Eller för att anställa nära en miljon grundskollärare, som filmen argumenterar.

Filmen pekar också på det som måste göras för att nå målet att avskaffa världens alla kärnvapen: att till exempel få kärnvapennationerna att säkra sina kärnvapen, dvs ta dem ur *hair trigger alert* (redo för omedelbar avfyrning) och även lova att inte vara första nation att använda dem.

Samtliga nationer måste också ratificera provstoppavtalet, sluta producera fissilt material, skapa en kärnvapenkonvention och gå med på öppna och ärliga inspektioner.

Filmen är tänkt att användas i studier och för diskussionsgrupper, och går att kostnadsfritt antingen beställa eller ladda hem via organisationens hemsida:

http://www.wagingpeace.org/nuc_weapons_human_future.php

Claes Andreasson,
Los Angeles.